

Röportaj / Interview

Şerife Deniz **Ulueren**

serife@serfed.com

Türkiye'nin ilk kadın seramik profesörü Ateflin Ustası

Jale Yılmazbaşar

Türkiye’de seramik denilince akla ilk gelen Jale Yılmabaşar, ödülleri, sergileri, panoları, resimleriyle adını tüm dünyaya kabul ettiren gerçek sanatçı.

Onun hayatı, dinamizmi, enerjisi, hırslı kısacası her şeyi adı ve soyadıyla bütünleşmiş. Mavi onun tutkusu Jale mavisinden geliyor. Yılma-başar hayatının anahtar kelimesi.

Babası Yüksek Makine Mühendisi Bahattin Yılmabaşar’ın gramofon plaklarını, sıcak suda eriterek onlara form verebileceğini keşfederken, gelecekteki mesleğine de ilk adımları atmaya başlamıştı. Başarılı olmak için yapılmamış seramik tekniklerini araştırarak kendini geliştiren Jale Yılmabaşar, ilk sergi davetiyesini pişmiş tableten yaptı. Aynı tarihte üç ayrı ülkede resim sergisi açarak, kendini aşmayı başardı. Türkiye’de yayınlanan ilk seramik ders kitabı “Jale Yılmabaşar Seramik Yöntemleri” Türk Tarih Kurumu tarafından Ankara’da 1980 yılında basıldı. Aynı kurum tarafından yine 1982’de My Ceramics (Seramiklerim) adlı İngilizce kitabı basıldı. Almanya’da Hutschenreuther Porselen ve Degussa, Vakko kendi tasarımlarını kullandı. Avrupa’da

Amerika’da, Dusseldorf, Faenza İtalya, Vanderbilt Webb New York müzelerinde eserleri bulunmaktadır. 30 m²’lik İstanbul İl Genel Meclisi Binası Panosu, Divan Oteli, Tarabya Oteli, İzmir Efes Oteli, Vakko Fabrikası, İsviçre Lugana ve Almanya Fulda, Maslak Çarşısı (Boyner), Nestle Fabrikası, Hürriyet Gazetesi, Fako İlaç Fabrikası, Koç Holding gibi daha adını sayamayacağımız birçok binanın duvarlarında yaşıyor eserleri ve hala ilk günkü canlılığında.

O Türkiye’nin ilk kadın seramik profesörü, 1969’da Münih’te uluslararası seramik yarışmasında Altın Madalya, 1969’da İtalya Faenza’da ikinci kez Altın Madalya kazandı. 1970’de Atatürk Kültür Merkezi için yapılan yarışmada birincilik ödülü aldı. Bale, resim, tekstil, seramik kısacası sanatta bütünleşmiş bir yaşam. Halen Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Mimari’de Seramik dersi veren Jale Yılmabaşar’ın öğrencilerinden daha heyecanlı olduğunu ziyaretim sırasında gördüm. Onun seramikleri kadar resimlerini de merak ediyorum. Beylerbeyi’ndeki atölyesine gitmek üzere yola çıktık. Haftanın güneşli bir ilk günü, İstanbul boğazının kıyısındaki atölyesinde boya kokuları eşliğinde sohbetimize başladık. Kendi elleriyle yaptığı nescafesini yudumlamaya başladık, tatlı sohbet neler döküldü neler. Ancak iki buçuk saatlik görüşmeyi anlatırsam, ne hayatı, ne sanatı, ne yaşamı dergi sayfalarına yetmez. On parmağında on marifet olan Jale Yılmabaşar’la canlı mavi tabloları, ödülleri, boyaları arasındaki paylaşımımızdan birkaç satır başı ile anlatmaya yazmaya bitiremeyecek görüşmeydi.

In Turkey, who first comes to mind when one says ceramic is Jale Yılmabaşar. A true artist who has made the whole world to recognize her name with her prizes, shows, panels and paintings.

Her life, dynamism, energy, ambition, in short, everything I integrated with her name and last name. Her passion for blue comes from Jale blue. Yılma-başar (Don’t give up-achieve) is the keyword of her life.

When she discovered that she could melt in water and shape gramophone records of her dad Mechanical Engineer Bahattin Yılmabaşar, she started to take the first steps towards her future career. Jale Yılmabaşar, who developed herself by researching untried ceramic techniques for success, made her first show invitation out of a fired plaque. By holding art shows in three different countries simultaneously, she managed to surpass herself. The first ceramic textbook published in Turkey, “Jale Yılmabaşar Ceramic Techniques” was published in Ankara in 1980 by Turkish History Agency. The same Agency published her book in English titled “My Ceramics” in 1982. In Germany, Hutschenreuther Porselen and Degussa, and Vakko used her designs. Her works are found in Europe and America in

Dusseldorf, Faenza Italy, Vanderbilt Webb New York museums and they live on the walls of many buildings like Istanbul Provincial General Assembly Building (30 m_ panel), Divan Hotel, Tarabya Hotel, Izmir Efes Hotel, Vakko Factory, Lugano Switzerland, Fulda Germany, Maslak Çarşısı (Boyner), Nestle Factory, Hürriyet Newspaper, Fako Drug Plant, Koç Holding and others too many to count and they are as live as when they were first made.

She is Turkey’s first woman ceramic professor. She won the Gold Medal in the international ceramic contest in Munich in 1969 and won the Gold Medal for the second time in Faenza Italy in 1969. She received the first prize in the contest held for Atatürk Cultural Center in 1970. A life that become inseparable with ballet, painting, textile, ceramic; in short, art. During my visit there I saw that Jale Yılmabaşar, who lectures in Marmara University Faculty of Fine Arts Ceramics in Architectural, is more excited that her students. I was curious about her paintings as much as her ceramics. We left to go to her studio in Beylerbeyi. On a sunny first day of the week, we started out chat accompanied by paint smells at her studio by the Bosphorus. We started to sip the Nescafe she made herself. So many things came out during the pleasant conversation. Neither her life nor her art, her experiences can be put in magazine pages if I tried to tell the two and a hour long chat. It was an interview that could not be expressed by just a few headlines among the vivid blue paintings, prizes and paints of Jale Yılmabaşar who is a master of all trades.

Şerife Deniz: Sanat size neyi ifade ediyor?

Jale Yılmazbaşar: Sanat benim için yaşam.

Ş.D: İmzanızdaki horoz, tablolarınızdaki köprü ve yıkılan evler eserlerinizle bütünleşmiş.

J.Y: Horoz motifi benim simgem. Köprü ve yıkılan evlere gelince; İkinci Boğaz Köprüsü ile yıkılan atölyemin anısına yaptığım eserlerdir. 1985 yılında atölyem köprü yapımı nedeniyle istimlak edilince

resimlerimde bunları konu olarak işledim.

Ş.D: Türkiye'nin ilk kadın seramik profesörünüz halen Marmara Üniversitesi'nde derslere giriyorsunuz. Yılların sanatçısı, eğitmeni olarak neden uluslararası platformda sanatçılarımız bu kadar az yetişiyor veya ilgi mi az?

J.Y: Mücadeleci olmak ve yılmamak gerekiyor. Gerçekten özveri ile çalışmayı gerektiren seramik kendisi ile üstünkörü ilgilenenlere pek güzel karşılık vermez. Bu iş gönül

verilmeden yaşam biçimi haline gelmeden yapılacak iş değildir. Uluslararası platformda da başarılı sanatçılarımız var. Ancak mezun olan öğrencilerin büyük çoğunluğu farklı işlere ve meslek alanlarına kayıyorlar, bu durum da oldukça üzücü.

Ş.D: Mavi, turkuaz ve sarı ile bütünleşmiş tonlar görüyoruz eserlerinizde. Sırlar size neyi ifade ediyor?

J.Y: Ateşte renklerin dansını, yaşamı, canlılığı.

Şerife Deniz: What does art mean to you?

Jale Yılmazbaşar: For me, art means life.

Ş.D: The rooster in your signature, the bridge and torn down houses in your paintings are integrated with your work.

J.Y: The rooster motif is my symbol. As to the bridge and torn down houses; they are the works I made in memory of my studio which was torn down for the second Bosphorus Bridge when my studio was expropriated for Bridge construction in 1985, I used this as a theme in my paintings.

Ş.D: You are Turkey's first woman ceramic professor. You are lecturing at Marmara University. What is your opinion as an artist, instructor of many years on the fact that we have so few artists in the international platform, is it because of lack of interest?

J.Y: One has to fight and must not give up. Ceramic, which requires real sacrifice, does not respond well to those who are interested in it superficially. This is not something you can do without falling in love, without making it a way of life. We have artists who are successful at international levels but the great majority of graduating students shift towards different jobs and professions, this is rather sad.

Ş.D: We see tones integrated with blue, turquoise and yellow in your works. What do glazes mean to you?

J.Y: The dancing of colors in fire, life and vitality.

“Turkey stands at the gate of EU like a bomb with our young population, our achievements in European and global ceramic market, our fine artists and educators”

“Genç nüfusumuz, Avrupa ve dünya seramik pazarındaki başarımız, sanatçılarımız, eğitimcilerimizle Türkiye AB kapısında bomba gibi duruyor”

Ş.D: Bir seramik sanatçısının en büyük hayali duvar çalışmaktır. Sizin en büyük hedefiniz nedir ve bundan sonraki projeleriniz?

J.Y: Bir çok duvar panosu yaptım, ödüller aldım ve mesleğimde zirveye ulaştım. Bundan sonraki amacım Jale Yılmazbaşar Vakfı ve Sanat Müzesi kurmak, yeni bir kitap yazıyorum. Amacım gençlerin ve arkamızdan yetişenlerin önünü açmak ufkunu genişletmek.

Ş.D: Kızınız Sedef Yılmazbaşar ile birlikte önümüzdeki yıl Atatürk Kültür Merkezi'nde sergi açacağınızı biliyoruz.

J.Y: Evet. Kızım Sedef de seramik ve resim yapıyor. Seneye "Yılmazbaşar&Yılmazbaşar" isimli seramik sergisi açacağız. Ayrıca kızım Sedef'le atölyede beraber seramikler yapıyoruz.

Ş.D: Tasarım yaşantımıza tamamen girdi. Sizin tasarımlardan beklentileriniz?

J.Y: İşlevselliğin estetikle bir arada tasarlanması.

Ş.D: Tasarıma bakış açınız nedir?

J.Y: Tasarım hayatımızı kolaylaştıran ve çözümler sunan bir disiplin. Estetik yanını ise sanatla beslenmesi oluşturuyor.

Ş.D: Saygı duyduğunuz tasarımcılar?

J.Y: Antoni Gaudi. Mimari yapıları, seramik mozaikleri yapılarında ustalıklı kullanmasıyla saygı duyduğum bir tasarımcı.

Ş.D: Disiplin ve çalışmak sizin sembolünüz. İlham kaynağınız da yaşam. Hayatınızda başka anahtar kelimeler var mı?

J.Y: Yılma – başar benim hayatımın anahtar kelimesidir.

Ş.D: Anadolu medeniyetlerindeki idol ve sembollerden etkilendiğinizi biliyoruz. Anadolu topraklarında doğan seramiğin bugün geldiği noktayı nasıl buluyorsunuz?

J.Y: Anadolu medeniyetlerinin seramikleri günümüz sanatının ve sanatçısının ilham kaynağı. Günümüz sanatı onlarla beslendi ve yeni biçimlere ulaştı.

Ş.D: 40 yılı aşkın sanat yaşantınızdaki tecrübelerinizle yetişen seramikçilere tavsiyeleriniz neler olabilir?

J.Y: Yılmadan çalışmak. Yenilikleri takip etmek. Mücadeleci bir ruhu ve yenilik özgünlük arayışını eserleriyle bütünleştirmek.

Ş.D: The greatest dream of a ceramic artist is to work on a wall. What is your greatest target and your upcoming projects?

J.Y: I made many wall panels, won awards and reached the top in my career. My next target is to found the Jale Yılmazbaşar Foundation and art museum. I am writing a new book. My objective is to open the path in front of the youths and those coming from behind us and to expand their horizons.

Ş.D: We know that you will hold a show next year at Atatürk Culture Center together with your daughter Sedef Yılmazbaşar.

J.Y: Yes, my daughter Sedef, too, makes ceramics and painting. We will hold a ceramic show named "Yılmazbaşar&Yılmazbaşar" next year. We also make ceramics with my daughter Sedef together in the studio.

Ş.D: Design has become a full part of our life. Your expectations from designs?

J.Y: Designing of functionality in conjunction with aesthetics.

Ş.D: What is your perspective on design?

J.Y: Design is a discipline facilitating our life and offering solutions. Its being nurtured by arts forms its aesthetic aspects.

Ş.D: The designers you respect?

J.Y: Antoni Gaudi. He is a designer I respect for his architectural works and his masterful use of ceramic mosaics in his structures.

Ş.D: Discipline and working are your symbols. Life is your source of inspiration. Are there other keywords in your life?

J.Y: Yılma-başar (Don't give up-achieve) is the keyword of my life.

Ş.D: We know you are influenced by the idols and symbols of Anatolian civilizations. What do you think of the point reached today by the ceramic which was born in Anatolian soil?

J.Y: The ceramics of Anatolian civilizations is the source of inspiration of the present day art and the artist. Today's art were nurtured by them and has reached new forms.

Ş.D: What are your recommendations for new ceramic artists with your experiences in your art life over 40 years?

J.Y: To work without giving up, to follow innovations, to integrate a fighting spirit and search for innovations and originality with one's works.

Ş.D: Şirketlerin sanat ve seramiğe duyarlılığı ne durumda?

J.Y: Ticari kaygıları her şeyin önünde.

Ş.D: Eğitimiyle, sanatçılarıyla, sektördeki başarısıyla AB kapısındaki Türkiye'yi nasıl buluyorsunuz?

J.Y: Avrupa'nın en genç nüfusuna sahip olmamız, Avrupa ve dünya seramik pazarındaki başarımız, dünyaca ünlü sanatçılarımız ve özverili eğitimcilerimizle Türkiye AB kapısında.

Ş.D: Özel yaşamınızda neler yapmaktan hoşlanırsınız. Resim, toprak ve sanat dışındaki günleriniz nasıl geçiyor?

J.Y: Kitap yazıyorum, "Jale Yılmazbaşar'ın Sanatı". Kitabımdan fırsat bulduğumda konserlere, sergilere ve operaya giderim.

Ş.D: Resimlerde fırça darbesi, seramikte toprak yoğurmak gibi hayatınızda sizi deşarj eden başka aktiviteleriniz var mı?

J.Y: Beni yıllardır oynadığım tenis sporu rahatlatır. Topa sürekli vurmak, bana hem keyif veriyor hem bütün yükümü sanki üzerimden alıyor.

Ş.D: En sevdiğiniz yerler ya da sizi en etkileyen mekanlar?

J.Y: Spor ve tatil yapacaksam sanatı da yanına ekleyerek Cote d'Azur Güney Fransa. Cannes, Nice ve St Tropez. Vallauris seramikçiler şehridir yani seramikçilerin Mekke'si. Picasso Müzesi'nde yapılan Vallauris Seramik Bienali'ne jüri üyesi olarak dört defa davet edildim. Vallauris Picasso'nin meşhur ettiği seramik merkezi. Cote d'Azur'a (Güney Fransa) her sene gidiyorum. Ayrıca tüm sanatçıların müzesi Nice'tedir. Venedik ve Paris de benim vazgeçemediğim yerlerdir.

Ş.D: Seramik Türkiye Dergisi'ne böylesine yoğun bir tempoda zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim.

J.Y: Hayatım boyunca hiç yılmadan çalıştım ve kazandım. Hala çalışıyorum, tatil bana haram. Birçok şeye mecburum. Ama sizinle vakit geçirmek çok keyifliydi, Seramik Türkiye'ye ben teşekkür ederim.

Ş.D: Are corporations interested in art and ceramics?

J.Y: Their commercial concerns are above everything.

Ş.D: How do you find Turkey at EU's gate with its education, artists and achievements in the industry?

J.Y: Turkey stands EU's gate with the youngest population in Europe, our achievements in European and global ceramics market, our world famed artists and self-sacrificing educators.

Ş.D: What do you like doing in your private life? How do you spend your day outside painting, clay and art?

J.Y: I write books, "Jale Yılmazbaşar's art". If I have any time left, I go to concerts, exhibitions and the opera.

Ş.D: Do you have other activities that help you to relax in your life like brush strokes in paintings and kneading clay in ceramics?

J.Y: I have been playing tennis for years also relaxes me. Continuously

hitting that ball gives me pleasure and takes away my whole burden.

Ş.D: Your favorite spots or places that affect you most?

J.Y: For sports or holidays, adding art to it, Cote d'Azur. Cannes, Nice ve St Tropez. Vallauris is the city of ceramic artists, that is their Mecca. I was invited as a jury member to Vallouris Ceramic Biennale held in Picasso Museum. Vallauris is the ceramic center made famous by Picasso, in Cote d'Azur (Southern France); I visit it every year. Also, the museum of all artists in Nice. Venice and Paris are also places I cannot give up.

Ş.D: I thank you very much for sparing time for Ceramic Turkey magazine in such a busy pace.

J.Y: I worked without giving up all my life and I won. I'm still working. Holiday is a sin for me. There are a lot of things I have to do. But it was great pleasure to spend time with you. I thank Ceramic Turkey.

“My next target is to found the Jale Yilmabaşar Foundation and art museum”

“Bundan sonra hedefim Jale Yilmabaşar Vakfı ve Sanat Müzesi kurmak.”